

15.9.2021

Lakivaliokunta

LaV@eduskunta.fi**Liikenne- ja viestintäministeriön kirjallinen asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle;
Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (VNS 4/2021 vp)**

Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää lakivaliokuntaa asiantuntijalausuntopyynnöstä. Liikenne- ja viestintäministeriö keskittyy lausunnossaan ministeriön hallinnonalaa koskeviin kysymyksiin aiheesta ja esittää lausunnossaan seuraavaa:

Kyberturvallisuus

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä, että selonteossa huomioidaan kyberturvallisuuden merkitys yhteiskunnan toiminnan jatkuvuuden ja turvallisuuden tunteen näkökulmista. Yhteiskunnan eri sektorit ovat yhä riippuvaisempia digitaalisista palveluista. Kyberturvallisuuden merkitys palveluiden laadulle ja turvallisuudelle on perusedellytys digitaalisessa yhteiskunnassa. Kyberturvallisuuden tulisi olla lähtökohtaisesti sisäänrakennettua. Tätä kautta syntyy myös käyttäjien luottamus digitaalisiin palveluihin, mikä vaikuttaa osaltaan turvallisuuden tunteeseen.

On tärkeää, että Suomessa huolehditaan kyberturvallisuuden jatkuvasta kehittämisestä tiiviissä yhteistyössä eri tahojen kanssa. Vastatakseen kyberturvallisuuden kasvaviin haasteisiin yhteiskunnan eri toimijoiden tulee huolehtia toimintakykynsä ja osaamisensa kehittämisestä. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää tervetulleena, että valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteko huomioi kyberturvallisuuteen liittyvät ilmiöt ja niihin vastaavat toimenpiteet.

Liikenneturvallisuus

Liikenne- ja viestintäministeriö näkee hyvänä, että liikenneturvallisuus on huomioitu selonteossa. Ministeriö haluaa kuitenkin huomauttaa, että myönteisen kehityksen jälkeen liikenneturvallisuuden kehitys on pysähtynyt paikalleen. Suomessa tulee tehdä pitkäjänteistä ja suunnitelmallista liikenneturvallisuusyötä. Liikenne- ja viestintäministeriössä valmistellaan liikenneturvallisuusstrategiaa, jossa esitetään toimenpiteitä, joilla parannetaan kaikkien liikennemuotojen liikenneturvallisuutta.

Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäiseminen

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että lasten seksuaaliseen hyväksikäyttöön on pystyttävä puuttumaan tehokkaasti myös verkossa. Tätä edistääkseen on säädetty lapsipornografian levittämisen estotoimista annettu laki (1068/2006, jäljempänä estotoimilaki). Estotoimilaki perustuu

Id Versionumero

Liikenne- ja viestintäministeriö	Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki	Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto	Puhelin 029516001	www.lvm.fi etunimi.sukunimi@lvm.fi kirjaamo@lvm.fi
----------------------------------	---	--	----------------------	--

teleyritysten vapaaehtoiisiin estotoimiin sekä poliisin oikeuteen luovuttaa ylläpitämänsä lista lapsipornoa sisältävistä sivustoista teleyrityksille. Estotoimilain tavoitteena on sen 1 §:n mukaan lasten ja heidän perusoikeuksiensa suojaamiseksi edistää toimenpiteitä, joiden avulla voidaan estää pääsy ulkomailla ylläpidettäviin lapsipornosivustoihin.

Euroopan komissio antoi syyskuussa 2020 asetusehdotuksen määräaikaiseksi asetukseksi tilapäisestä poikkeuksesta sähköisen viestinnän tieto-suojadirektiivin tietyistä säännöksistä lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi verkossa. Asetusehdotuksen taustalla on teledirektiivin voimaantulo 20.12.2020, jolloin sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivin sääntely laajenee koskemaan myös numeroista riippumattomia, ns. uusia viestintäpalveluja, kuten Whatsappia tai Facebook Messengeriä. Teledirektiivin voimaantulon myötä kyseiset viestintäpalvelut eivät voi enää käsitellä sähköistä viestintää yleisen tietosuoja-asetuksen nojalla, jonka on katsottu mahdollistavan käsittelyn lasten seksuaalista hyväksikäyttöä sisältävän materiaalin poistamiseksi. Näin ollen komissio ehdottaa tilapäistä poikkeusta sähköisen viestinnän tietosuojadirektiivistä, mikä mahdollistaisi lasten suojelemiseksi tarpeellisen käsittelyn jatkumisen.

Asetus koskee vain jo nykyisinkin käytössä olevia teknologioita, joita Whatsappin ja Facebook Messengerin kaltaiset palveluntarjoajat ovat jo tavanomaisesti käyttäneet tätä tarkoitusta varten vapaaehtoisuuden pohjalta. Poikkeusta sovelletaan, jos sähköisen viestinnän käsittely on tarpeen lasten seksuaalisen hyväksikäytön tai sitä koskevan materiaalin havaitsemiseksi, poistamiseksi ja viranomaisen tietoon saattamiseksi. Suomessa soveltamisen on arveltu jäävän vähäiseksi, koska isot globaalit viestintäpalvelut ovat sijoittautuneet muualle. Euroopan laajuisesti asetus kuitenkin mahdollistaa lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumisen jatkumisen tietyissä viestintäpalveluissa teledirektiivin voimaantulon jälkeen. Tavoitteena on siis säilyttää nykytila.

Rajat ylittävä tavaraliikenne

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää hyvänä, että tavaraliikenteen ja kuljetusketjujen turvallisuus on huomioitu selonteossa. Tavarakaupan volyymien lisääntyessä ja logistiikan nopeutuessa on tärkeää, että huomioidaan digitalisaation tuomat mahdollisuudet valvonnan apuna ja riskiperusteisen valvonnan lisäämisessä. Selonteossa todettu kansainvälisen viranomaisyhteistyön tiiviys on jatkossakin tärkeää. Ulkomaankaupan sujuvuus on Suomen huoltovarmuuden näkökulmasta tärkeää.

Marième Korhonen
erityisasiantuntija
Tieto-osasto